

Series

C**OCT-19226****Paper-II****MASS COMMUNICATION
AND JOURNALISM**Question Booklet Serial No.
प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

(In figures as in Admit Card)

Seat No.

(In words)

OMR Sheet No.

(To be filled by the Candidate)

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **100** objective type questions. **Each** question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be **compulsory**.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. **Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.**
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. **Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes.** Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (B) is the correct response.

(A) (B) (C) (D)

Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

WRONG METHODS

(A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D)

- Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.**
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणास दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुविकल्प प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात :
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. **स्टीकर सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.**
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. **पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी.** त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A) (B) (C) (D)

खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

चुकीची पद्धती

(A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D) (A) (B) (C) (D)

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेवर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

OCT-19226-C

Mass Communication and Journalism
Paper II

जनसंचार आणि पत्रकारिता

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत **शंभर (100)** बहुविकल्प प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

<p>1. Which of the following Indian business conglomerate acquired a Taiwanese firm Wistron that manufactures iPhone ?</p> <p>(A) Tata group</p> <p>(B) Reliance group</p> <p>(C) Vedanta group</p> <p>(D) Adani group</p> <p>2. Identify the correct sequence of development of Android operating system.</p> <p>(A) Eclair, Oreo, Donut, Ice cream Sandwich, Kitkat</p> <p>(B) Kitkat, Oreo, Donut, Ice cream Sandwich, Eclair</p> <p>(C) Donut, Eclair, Ice cream Sandwich, Kitkat, Oreo</p> <p>(D) Eclair, Donut, Ice cream Sandwich, Kitkat, Oreo</p>	<p>1. पुढीलपैकी कोणत्या भारतीय उद्योग समूहाने आयफोनची निर्मिती करणाऱ्या विन्स्ट्रॉन या तैवानी कंपनीची खरेदी केली ?</p> <p>(A) टाटा समूह</p> <p>(B) रिलायन्स समूह</p> <p>(C) वेदांता समूह</p> <p>(D) अदानी समूह</p> <p>2. पुढीलपैकी कोणता पर्याय अँड्रॉइड ऑपरेटिंग सिस्टीमच्या विकासाचा कालक्रम स्पष्ट करतो ?</p> <p>(A) इक्लेअर, ओरीओ, डोनट, आईस्क्रीम सॅन्डविच, किटकॅट</p> <p>(B) किटकॅट, ओरीओ, डोनट, आईस्क्रीम सॅन्डविच, इक्लेअर</p> <p>(C) डोनट, इक्लेअर, आईस्क्रीम सॅन्डविच, किटकॅट, ओरीओ</p> <p>(D) इक्लेअर, डोनट, आईस्क्रीम सॅन्डविच, किटकॅट, ओरीओ</p>
--	--

3. What is the primary objective of using focus groups in media research ?
- (A) To collect quantitative data on audience preference
- (B) To conduct a detailed analysis of media content
- (C) To gather in-depth qualitative insights from participants
- (D) To measure the reliability and validity of a survey
4. Which of the following software is used for structural equation modelling ?
- (A) AMOS
- (B) Atlas.ti
- (C) QSRNvivo
- (D) InDesign
5. Content analysis as a research method is particularly effective for
- (A) Establishing cause and effect relationship
- (B) Analysing and interpreting patterns in written or visual media
- (C) Measuring the impact of media campaign
- (D) Studying non-verbal cues
6. Who decides on complaints received from one advertiser against another ?
- (A) CAPU
- (B) ASCI
- (C) AAAA
- (D) CCC

3. माध्यम संशोधनामध्ये, लक्ष्य-गटचर्चेचे मुख्य उद्दिष्ट्य कोणते ?
- (A) ग्राहकांच्या प्राधान्य क्रमाबद्दल गुणात्मक माहितीचे संकलन करणे
- (B) माध्यमातील आशयाचे सखोल अध्ययन करणे
- (C) सहभागकर्त्यांकडून सखोल गुणात्मक माहितीचे संकलन करणे
- (D) संशोधन प्रक्रियेमध्ये वापरल्या गेलेल्या सर्वेक्षणाची विश्वासाहता तथा वैधतेची तपासणी करणे
4. संरचनात्मक समीकरणाचे प्रतिमान तयार करण्यासाठी पुढीलपैकी कोणती संगणक प्रणाली वापरली जाते ?
- (A) अमॉस
- (B) अॅटलस.टिआय
- (C) क्यूएसआरएन विवो
- (D) इनडिझाइन
5. माध्यम संशोधनातील आशय विश्लेषण पद्धती कोणत्या उद्देशासाठी अधिक परिणामकारक आहे ?
- (A) कारण आणि परिणाम यांतील संबंध दाखवून देण्यासाठी
- (B) लिखित अथवा दृश्य माध्यमांतील संरचनेचे विश्लेषण करण्यासाठी
- (C) माध्यम-अभियानाचा परिणाम अभ्यासण्यासाठी
- (D) संज्ञापनातील अ-मौखिक पैलूंचा अभ्यास करण्यासाठी
6. एका जाहिरातदाराकडून दुसऱ्या जाहिरातदारा-विरुद्ध तक्रार आल्यास त्यावर निर्णय कोण घेत असतो ?
- (A) सी. ए. पी. यू.
- (B) ए. एस. सी. आय.
- (C) ए. ए. ए. ए.
- (D) सी. सी. सी.

7. Which of the following cricket personalities was roped in as the Brand Ambassador for the State Bank of India ?
(A) Rahul Dravid
(B) Virat Kohli
(C) M.S. Dhoni
(D) Sachin Tendulkar
8. Which of the following is *not* a type of keyword based on search intent ?
(A) Transactional
(B) Informational
(C) Navigational
(D) Recreational
9. Select the correct option of pairs.
(A) Mahindra – Rise; TCS – Building on beliefs; UltraTech cement – The Engineer's choice
(B) Mahindra – Free; TCS – Powered by intellect, driven by values; UltraTech cement – No. 1 cement
(C) Mahindra – Live young; TCS – Tech beyond time; UltraTech cement – The Builder's choice
(D) Mahindra – Live free; TCS – Consultancy and connections; UltraTech cement – India's cement
10. Modern advertising uses big data analytics which of the following V's of Big data refers to the extent to which the data can be trusted ?
(A) Value
(B) Veracity
(C) Variability
(D) Validity
7. स्टेट बँक ऑफ इंडियाचे सदिच्छा राजदूत म्हणून पुढीलपैकी कोणत्या क्रिकेट खेळाडूची निवड झाली होती ?
(A) राहुल द्रवीड
(B) विराट कोहली
(C) एम. एस. धोनी
(D) सचिन तेंडुलकर
8. पुढीलपैकी कोणता पर्याय विशिष्ट माहितीच्या शोध घेण्याच्या दृष्टीने वापरल्या जाणाऱ्या कळशब्दांचा (कीवर्ड्स) प्रकार नाही ?
(A) विनिमयाधारित (ट्रान्सॅक्शनल)
(B) माहितीपर (इन्फर्मेशनल)
(C) मार्गसंचालन (नेव्हिगेशनल)
(D) नवसर्जनधारित (रिक्रिएशनल)
9. पुढे दिलेल्या पर्यायांतून योग्य जोड्यांचा पर्याय निवडा.
(A) महिंद्रा – राइज; टी. सी. एस. – बिल्डिंग ऑन बीलिफ्स; अल्ट्राटेक सिमेंट – द इंजिनियर्स चॉइस
(B) महिंद्रा – फ्री; टी. सी. एस. – पॉवर्ड बाय इंटलेक्ट, ड्रिवन बाय व्हल्यूज; अल्ट्राटेक सिमेंट – नंबर वन सिमेंट
(C) महिंद्रा – लिव यंग; टी. सी. एस. – टेक बीयाँड टाइम; अल्ट्राटेक सिमेंट – द बिल्डर्स चॉइस
(D) महिंद्रा – लिव फ्री; टी. सी. एस. – कन्सल्टन्सी अँड कनेक्शन्स; अल्ट्राटेक सिमेंट – इंडियाज् सिमेंट
10. आधुनिक जाहिराततंत्रात बिग डेटा अॅनालिटिक्सचा मोठा वापर केला जातो. तसे करताना डेटाची (विदा) विश्वासाहता तपासण्यासाठी कोणत्या “व्ही” चा विचार केला जातो ?
(A) व्हॅल्यू
(B) व्हेरिटी
(C) व्हेरिफिबिलिटी
(D) व्हॅलिडिटी

11. Cross-platform storytelling refers to
- (A) Telling a story on a single media platform only
 - (B) Avoiding the use of digital technologies in storytelling
 - (C) The integration of storytelling elements across multiple media platform
 - (D) The exclusive focus on traditional print storytelling
12. What is the main statutory function of the RNI related to newspapers ?
- (A) Monitoring the content of newspapers
 - (B) Issuing licences for new TV channels
 - (C) Issue of certificate of Registration to the newspapers
 - (D) Regulating the pricing of newspapers
13. The practice of 'geo-targeting' in digital advertising allows advertisers to
- (A) Customize and display content based on geographic location of the potential customer
 - (B) Ignore the location of their target audience completely
 - (C) Target only a global audience without regional differentiation
 - (D) Focus solely on traditional print media advertising

11. क्रॉस-प्लॅटफॉर्म स्टोरीटेलिंग म्हणजे
- (A) केवळ एकाच माध्यम प्रकारासाठीचे कथन करणे
 - (B) कथनासाठी डिजिटल तंत्रज्ञानाचा वापर टाळणे
 - (C) वेगवेगळ्या माध्यम प्रकारांसाठीच्या कथनशैलींसाठीच्या घटकांचा एकत्रित वापर करणे
 - (D) मुद्रित माध्यमांसाठीच्या पारंपरिक कथनशैलीवरच भर देणे
12. वृत्तपत्रांच्या संदर्भाने आर.एन.आय. चे मुख्य वैधानिक कर्तव्य काय आहे ?
- (A) वृत्तपत्रांच्या आशयावर लक्ष ठेवणे
 - (B) नव्या दूरचित्रवाणी वाहिन्यांना परवाने देणे
 - (C) वृत्तपत्रांना नोंदणीविषयीचे प्रमाणपत्र देणे
 - (D) वृत्तपत्रांच्या किंमतींचे नियमन करणे
13. डिजीटल जाहिरीच्या संदर्भात, 'जिओ-टारगेटींग' ही संकल्पना जाहिरातदारांना कशाची मुभा देते ?
- (A) संभावित ग्राहकांच्या भौगोलिक स्थानावरून त्यांच्याशी सुसंगत आशयाची प्रदर्शन करण्याची मुभा
 - (B) अपेक्षित ग्राहकांच्या भौगोलिक स्थानाकडे दुर्लक्ष करण्याची मुभा
 - (C) स्थानिक घटकांकडे दुर्लक्ष करून फक्त वैश्विक ग्राहकांकडे लक्ष केंद्रीत करण्याची मुभा
 - (D) फक्त पारंपरिक मुद्रित माध्यमांकडे लक्ष केंद्रीत करण्याची मुभा

14. Who is commonly referred as the First lady of Public Relations ?
- (A) Barbara Hunter
(B) Betsy Plank
(C) Judy Smith
(D) Karen Hughes
15. National Public Relations Day is celebrated on 21st April as
- (A) Kali H. Mody also known as father of Indian PR industry was born on 21st April, 1931
(B) First All India Public Relations Conference was organized on 21st April, 1968
(C) It was unanimously decided by the members of ASCI
(D) Dr. C. V. Narasimha Reddy was re-elected as the President of ASCI for third term on 21st April 1973
16. Which of the following is *not* collective parliamentary privileges ?
- (A) Power to discipline
(B) Right to administer oaths to witnesses
(C) Regulation of House's internal affairs
(D) Participate with fear during proceedings

14. जनसंपर्कातील प्रथम महिला हा बहुमान कोणास दिला जातो ?
- (A) बार्बरा हंटर
(B) बेटसी प्लँक
(C) ज्युडी स्मीथ
(D) कॅरन ह्युज
15. राष्ट्रीय जनसंपर्क दिवस 21 एप्रिलला साजरा केला जातो कारण
- (A) भारतीय जनसंपर्काचे जनक मानल्या जाणाऱ्या काली एच. मोदी यांचा जन्म 21 एप्रिल 1931 रोजी झाला होता
(B) पहिली अखिल भारतीय जनसंपर्क परिषद 21 एप्रिल 1968 साली आयोजित करण्यात आली होती
(C) ए.एस.सी.आय.च्या सभासदांनी एकमताने असे ठरविले होते
(D) 21 एप्रिल 1973 रोजी डॉ. सी.व्ही. नरसिंह रेड्डी यांची तिसऱ्यांदा ए.एस.सी.आय.च्या अध्यक्षपदी पुनःनेमणूक झाली होती
16. पुढीलपैकी कोणता पर्याय हा सामूहिक संसदीय विशेषाधिकारांचा भाग नाही ?
- (A) शिस्तीच्या अंमलबजावणीचा अधिकार
(B) साक्षीदारांना शपथ देण्याच्या प्रक्रियेवर देखरेख करण्याचा अधिकार
(C) सदन्याच्या अंतर्गत बाबींचे नियमन
(D) दडपणाखाली येत सदन्याच्या कामकाजात सहभागी होणे

17. Identify the correct statement.

- (A) Satire and parody are protected under fair use.
- (B) Satire and parody are not protected under fair use.
- (C) Only satire is protected.
- (D) Only parody is protected.

18. Trademark Act, 1999 is replaced with which earlier Act ?

- (A) Logos and Trademark Act, 1950
- (B) Trademark and Merchandise Act, 1958
- (C) Merchandise and Logo Act, 1957
- (D) Merchandise and Trade Union Act, 1952

19. Identify the correct/right statement.

- (A) Copyright Act, 1958 has been amended for the 7th time in 2012
- (B) Copyright Act, 1958 is never amended till date
- (C) Copyright Act, 1958 was recently amended for first time in 2020
- (D) Copyright Act, 1958 was amended three times till date

17. पुढीलपैकी बरोबर विधान ओळखा.

- (A) उपहास आणि विडंबन हे प्रमाणित वापराच्या संदर्भाने कायद्याने रक्षित केले आहे.
- (B) उपहास आणि विडंबन हे प्रमाणित वापराच्या संदर्भाने कायद्याने रक्षित केलेले नाही.
- (C) केवळ उपहास रक्षित केला आहे.
- (D) केवळ विडंबन रक्षित केले आहे.

18. 1999 च्या ट्रेडमार्क (व्यापारमुद्रा) कायदा त्यापूर्वीच्या कोणत्या कायद्याद्वारे बदलला गेला ?

- (A) लोगोज अँड ट्रेडमार्क अँक्ट, 1950
- (B) ट्रेडमार्क अँड मर्चेन्डाइज अँक्ट, 1958
- (C) मर्चेन्डाइज अँड लोगो अँक्ट, 1957
- (D) मर्चेन्डाइज अँड ट्रेड यूनियन अँक्ट, 1952

19. पुढीलपैकी बरोबर विधान ओळखा.

- (A) 1958 सालच्या स्वामित्वहक्क कायद्यामध्ये 2012 साली सातव्यांदा सुधारणा झाली
- (B) 1958 सालच्या स्वामित्वहक्क कायद्यामध्ये आजतागायत सुधारणा झालेली नाही
- (C) 1958 सालच्या स्वामित्वहक्क कायद्यामध्ये अलिकडेच 2020 मध्ये पहिल्यांदा सुधारणा झाली
- (D) 1958 सालच्या स्वामित्वहक्क कायद्यामध्ये आजतागायत तीनवेळा सुधारणा झाल्या आहेत

20. What is 'volunteered data' ?
- (A) Location data when using the cell phones by individuals
 - (B) Data captured by recording the actions of individuals without consent
 - (C) Free data from Govt.
 - (D) Data related to volunteers of any sector
21. Which term describes the computer-generated design file used by 3D printers ?
- (A) Solid state model
 - (B) Print blueprint
 - (C) Digital algorithm
 - (D) CAD file
22. How does DALL-E generate images ?
- (A) By combining text input with stock images
 - (B) By capturing real word scenes and converting them into images
 - (C) By using only pre-existing image templates installed in the system database
 - (D) By synthesizing images based on textual description given as input
23. What does ASMR stand for in the context of popular YouTube videos ?
- (A) Advanced Sensory Media Research
 - (B) Audio Sensory Meridian Response
 - (C) Advanced Sound Manipulation Routine
 - (D) Automated Sensory Modulation Relay

20. 'व्हॉलंटरीअर्ड डेटा' म्हणजे काय ?
- (A) व्यक्तिगत पातळीवर सेल फोन्स वापरतानाची भौगोलिक माहिती
 - (B) कोणत्याही पूर्वपरवानगीशिवाय वैयक्तिक कृतींचे ध्वनिचित्रमुद्रण करून मिळविलेली माहिती
 - (C) सरकारकडून मोफत मिळणारी माहिती
 - (D) कोणत्याही क्षेत्रातील स्वयंसेवकांशी संबंधित माहिती
21. पुढीलपैकी कोणती संज्ञा 3D प्रिंटर वापरत असलेल्या संगणक-रचीत संकल्पन दस्तावेज निर्देशन करते ?
- (A) सॉलीड स्टेट मॉडेल
 - (B) प्रिंट ब्लूप्रिंट
 - (C) डिजिटल अल्गोरिदम
 - (D) कॅड फाईल
22. दाली प्रतिमांची निर्मिती कसे करते ?
- (A) पुरवठ्यामध्ये असणाऱ्या प्रतिमांची (स्टॉक इमेज) पुरविलेल्या शब्दरूपी माहितीशी सांगड घालून
 - (B) भौतिक जगातील घटनांचे चित्रणाचे दृष्य प्रतिमांमध्ये परिवर्तन करून
 - (C) केवळ सिस्टीम डेटाबेसमध्ये आधीपासून आस्तीत्वात असणाऱ्या प्रतिमा-साच्याचा वापर करून
 - (D) पुरवलेल्या शाब्दीक वर्णनावरून प्रतिमांचे संश्लेषण करून
23. लोकप्रिय युट्युब व्हिडीओंच्या संदर्भात, ए.एस.एम.आर. ही संकल्पना काय निर्देशित करते ?
- (A) अॅडव्हान्सड् सेंसरी मिडीआ रिसर्च
 - (B) ऑडिओ सेंसरी मेरीडिअन रिसपॉन्स
 - (C) अॅडव्हान्सड् साऊंड मॅनिप्युलेशन रूटीन
 - (D) ऑटोमेटेड सेंसरी मोड्युलेशन रिले

24. Name the person who was hired by Microsoft to lead a new advanced AI research team but returned as CEO to open AI shortly after

- (A) Satya Nadella
- (B) Mira Murati
- (C) Sam Altman
- (D) Elon Musk

25. Android is based on which of the following programming language ?

- (A) C++
- (B) Python
- (C) Java
- (D) SQL

26. Through which means the PR specialists handle the effects of unfavourable publicity ?

- (A) Political influence
- (B) Crisis management
- (C) Media planning
- (D) Damage party

Comprehension : Q. No. 27 to 29 : Read the following paragraph carefully and answer the subsequent questions :

Journalism has always been associated with dispute – dispute about its value, its role, its direction, even its definition and journalism has always been constructed as a diverse and multiple set of textual strategies, differing practices attempting to champion or challenge whatever has been the dominant version. Even though in its earliest manifestation, politics was very much to the fare, journalism

24. पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्तीची मायक्रोसॉफ्टने त्यांच्या कृत्रीम बुद्धिमत्तेवरील संशोधनाच्या गटाचे नेतृत्व करण्यासाठी निवड केली होती मात्र ही व्यक्ती ही निवड नाकारून पुर्वाश्रमीच्या ओपन एआय या संस्थेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी पदावर पुनः रुजू झाली ?

- (A) सत्या नडेला
- (B) मीरा मुराती
- (C) सॅम अल्टमन
- (D) इलॉन मस्क

25. अँड्रॉइड ही मोबाईल ऑपरेटिंग सिस्टीम कोणत्या प्रोग्रॅमिंग भाषेवर आधारित आहे ?

- (A) सी प्लस प्लस
- (B) पायथॉन
- (C) जावा
- (D) एसक्यूएल

26. पुढीलपैकी कोणत्या तंत्राचा वापर करून जनसंपर्क व्यावसायिक नकारात्मक प्रसिद्धीच्या दुष्परिणामांची हाताळणी करतो ?

- (A) पोलिटीकल इन्फ्लुयन्स
- (B) क्रायसीस मॅनेजमेंट
- (C) मिडीया प्लॅनिंग
- (D) डॅमेज पार्टी

उताऱ्यावरील प्रश्न : प्रश्न क्रमांक 27 ते 29 : पुढील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचा आणि त्यावर आधारित प्रश्नांची उत्तरे द्या.

पत्रकारितेचा संबंध नेहमी वादांशी जोडला गेला आहे. मग ते वाद तिच्या मूल्यांवरून असोत को, भूमिका आणि दिशेवरून अगदी तिच्या व्याख्येवरूनही वाद आहेत. आणि पत्रकारितेचे स्वरूप नेहमीच अतिशय वैविध्यपूर्ण मानण्यात आले आहे. विविध प्रकारच्या लेखनपद्धती व शैली, प्रस्थापित मांडणी वा मूल्यांचे समर्थन वा विरोधाच्या भिन्न पद्धतींचा समावेश असलेले विविध संचयात सामावले जातात. पत्रकारितेच्या प्रारंभीच्या अवतारात राजकारण अग्रभागी राहिले असले, तरी

has always been broader than the specifically political and it has indeed needed to be to survive. Journalism is the working and revision of a combination of novelty, information and entertainment which has the topical, even the ephemeral, very much to the fore. It is formed by a combination of elements which must be negotiated on a regular basis, as acceptable to a readership which is commercially viable. In any history of journalism it is important to banish any thought of a predetermined agenda to its evolution. There have been significant shifts in its practice and content. For example, it has moved from a private exchange of intelligence to the public consumption of information, as well as from a clandestine operation to an officially sanctioned activity.

(Source : Journalism A Critical History by Martin Conboy, Sage, New Delhi, 2004)

27. Which are the major disputes associated with journalism ?

- (A) There are no disputes
- (B) About its value and role only
- (C) Only about definition
- (D) About values, role, definition and direction

पत्रकारितेने नेहमीच विशिष्ट राजकीय पटापेक्षा व्यापक राहण्याचा प्रयत्न केला आहे. तिचे अस्तित्व कायम राखण्यासाठी तशी गरजही होती. माहिती, मनोरंजन, नाविन्य आदींचा प्रासंगिक स्वरूपात - तो अनेकदा अल्पायुषी असला, तरीही मेळ घालण्याचा व त्याची विविध रूपे सादर करत राहणे, हेच पत्रकारितेचे काम आहे. त्यामुळे वाचकांना आवडेल व व्यावसायिक दृष्ट्या यशस्वी ठरेल अशा घटकांचा सातत्याने वेध घेत राहणे आणि रोचक पद्धतीने सादर करत राहणे, यातून पत्रकारिता साकार होत राहते.

हे लक्षात घेतले, तर पत्रकारितेच्या कोणत्याही इतिहासलेखनात तिचा विकास आधीच ठरवलेल्या साच्यात कोंबण्याचा प्रयत्न नाकारणे महत्त्वाचे ठरते. पत्रकारितेच्या पद्धती आणि आशयामध्ये विविध टप्प्यांवर महत्त्वाचे बदल झाले आहेत. उदाहरणार्थ, समाजातील विशिष्ट गटासाठी गुप्त माहिती खासगी स्वरूपात पोहचवण्यापासून ते माहितीचे सार्वजनिक स्वरूपात सादरीकरणापर्यंत पत्रकारिता बदलली आहे. माहिती मिळवण्याचे छुप्या पद्धतीने प्रयत्न करण्यापासून ते अधिकृत व समाजमान्य व्यवहारात तिचे रूपांतर झाले आहे.

(स्रोत : जर्नालिझम ए क्रिटिकल हिस्ट्री, लेखक - मार्टिन कॉनबॉय, सेज, प्रकाशन, नवी दिल्ली - 2004)

27. पत्रकारितेशी संबंधित प्रमुख वाद कोणते आहेत ?

- (A) कोणतेही वाद नाहीत
- (B) फक्त पत्रकारितेची मूल्ये व भूमिकांविषयी वाद आहेत
- (C) फक्त व्याख्येविषयी वाद आहेत
- (D) पत्रकारितेची मूल्ये, भूमिका, व्याख्या आणि दिशेविषयी वाद आहेत

28. Which among the following statements are correct ?
(A) Journalism is restricted to politics.
(B) Journalism has never been political.
(C) Journalism has moved beyond politics.
(D) Journalism was political only in the beginning.
29. Which among the following statements are correct ?
(A) Journalism has evolved in a linear and predetermined fashion.
(B) There has been no shift in the practice of journalism.
(C) Content in journalism has remained static.
(D) There has been significant shifts in content and practice of journalism.
30. Which of the following PR Tool that involves a company spending money to support an issue, cause or event that is consistent with the corporate objective ?
(A) Corporate social responsibility
(B) Sponsorship
(C) Social work
(D) Acquisition
31. The popular book 'Communication and Development : A Study of Two Indian Villages' (1966) is written by
(A) Y. V. Lakshmana Rao
(B) Uma Narula
(C) K. E. Eapen
(D) P. N. Thomas

28. पुढीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?
(A) पत्रकारिता राजकारणापुरती मर्यादित आहे.
(B) पत्रकारिता कधीही राजकीय नव्हती.
(C) पत्रकारिता राजकारणाच्या पलीकडे गेली आहे.
(D) पत्रकारिता फक्त सुरवातीलाच राजकीय होती.
29. पुढीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?
(A) पत्रकारितेचा विकास एकरेषीय व पूर्वनिर्धारित पद्धतीने झाला आहे.
(B) पत्रकारितेच्या कार्यपद्धतीत कोणतेही बदल झालेले नाहीत.
(C) पत्रकारितेतील आशय स्थितीशील स्वरूपात राहिला आहे.
(D) पत्रकारितेची कार्यपद्धती आणि आशयात महत्त्वाचे बदल झाले आहेत.
30. पुढीलपैकी कोणत्या जनसंपर्क तंत्रात संस्था तिच्या उद्देशांची सुसंगत असणाऱ्या कार्यक्रमांना, प्रश्नांना आर्थिक पाठबळ पुरविते ?
(A) कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी
(B) स्पॉन्सरशीप
(C) सोशल वर्क
(D) ॲक्वीझिशन
31. 'कम्युनिकेशन अँड डेव्हलपमेंट : ए स्टडी ऑफ टू इंडियन व्हिलेजेस' या (1966) लोकप्रिय पुस्तकाचे लेखक कोण ?
(A) वाय. व्ही. लक्ष्मण राव
(B) उमा नेरुला
(C) के. ई. ईपन
(D) पी. एन. थॉमस

32. The full form of NWICO is
- (A) Non-aligned World Information Communication
 - (B) Non-Governmental World Information Company
 - (C) Neo World International Communication Organisation
 - (D) New World Information and Communication Order
33. Indian companies with following conditions is expected to implement CSR Act provisions
- (A) Net Worth – 1000 Cr. and Net Profit > 500 Cr.
 - (B) Net Worth – 5 Cr. and Net Profit > 50 lacs
 - (C) Net Worth – 10 Cr. and Net Profit > 1 Cr.
 - (D) Net Worth – 500 Cr. and Net Profit > 5 Cr.
34. Which Ministry of Indian Government is looking after 'Digital India' programme ?
- (A) Electronics
 - (B) Information
 - (C) Electronics and Information Technology
 - (D) Information and Broadcasting
35. In eighties, what marked the entry of telecommunication in DevCom ?
- (A) Community radio
 - (B) Mobile Phone
 - (C) Telephone
 - (D) Television

32. एन. डब्ल्यू. आय. सी. ओ. चा विस्तार सांगा
- (A) नॉन-अलाइनड वर्ल्ड इन्फॉर्मेशन कम्युनिकेशन
 - (B) नॉन-गव्हर्नमेंटल वर्ल्ड इन्फॉर्मेशन कंपनी
 - (C) निओ वर्ल्ड इंटरनॅशनल कम्युनिकेशन ऑर्गनायझेशन
 - (D) न्यू वर्ल्ड इन्फॉर्मेशन अँड कम्युनिकेशन ऑर्डर
33. भारतीय कंपनीकरिता सी.एस.आर. कायद्यातील तरतुदींची अंमलबजावणी करण्याकरिता पुढीलपैकी कोणत्या निकषाची पूर्तता करणे अपेक्षित आहे ?
- (A) निव्वळ संपत्ती – 1000 करोड आणि निव्वळ नफा > 500 करोड
 - (B) निव्वळ संपत्ती – 5 करोड आणि निव्वळ नफा > 50 लाख
 - (C) निव्वळ संपत्ती – 10 करोड आणि निव्वळ नफा > 1 करोड
 - (D) निव्वळ संपत्ती – 500 करोड आणि निव्वळ नफा > 5 करोड
34. भारत सरकारचे कोणते मंत्रालय 'डिजीटल इंडिया' या उपक्रमाचा कार्यभार सांभाळते ?
- (A) इलेक्ट्रॉनिक्स
 - (B) माहिती तंत्रज्ञान
 - (C) इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान
 - (D) माहिती आणि प्रसारण
35. ऐंशीच्या दशकात पुढीलपैकी कोणत्या तंत्रज्ञानाने विकास-संज्ञापनातील दूरसंचाराचा प्रवेश निर्देशित केला ?
- (A) सामुदायिक नभोवाणी
 - (B) भ्रमणध्वनी
 - (C) दूरभाषयंत्र
 - (D) दूरचित्रवाणी

36. 'Geojournalism' involves
- (A) Reporting without any geographic focus
 - (B) Utilizing geographical information and tools in journalistic storytelling
 - (C) Focusing only on geopolitical news
 - (D) Avoiding the use of any digital mapping tools
37. In the context of news story A Nut Graph is
- (A) is a paragraph that explain the context of the story
 - (B) is the lead of a news story
 - (C) is the last paragraph of the news story
 - (D) is an infographic
38. In the digital age, 'News Aggregation' refers to
- (A) The manual collection of news by journalists
 - (B) Websites and applications that compile news from multiple sources
 - (C) The decline of traditional news outlets
 - (D) The exclusive use of social media for news gathering
39. '360-degree journalism' is characterized by
- (A) A focus on political news only
 - (B) Reporting that utilizes, immersive technology for storytelling
 - (C) The decline in Investigative Journalism
 - (D) Traditional print journalism technique

36. 'जिओजर्नालिझम' मध्ये कशाचा समावेश होतो ?
- (A) कोणत्याही भौगोलिक प्रदेशावर लक्ष केंद्रित न करता वार्ताकन होते
 - (B) पत्रकारितेतील कथनासाठी भौगोलिक माहिती व साधनांचा वापर केला जातो
 - (C) फक्त भूगोलविषयक बातम्यांवर लक्ष केंद्रित केले जाते
 - (D) नकाशानिर्मितीच्या कोणत्याही डिजिटल साधनांचा वापर केला जात नाही
37. बातमीलेखनाच्या संदर्भात 'नट ग्राफ' म्हणजे
- (A) बातमीचे संदर्भ स्पष्ट करणारा परिच्छेद
 - (B) बातमीचा अग्रभाग
 - (C) बातमीचा शेवटचा परिच्छेद
 - (D) माहितीचित्राचा प्रकार
38. सध्याच्या डिजिटल काळात 'न्यूज अॅग्रीगेशन' शब्दाने काय सूचित होते ?
- (A) पत्रकार स्वतः बातम्य संकलित करतात
 - (B) संकेतस्थळे व ॲप्स विविध स्रोतांमधून बातम्य संकलित करतात
 - (C) पारंपरिक वृत्तमाध्यमांच्या होत असलेल्या च्हास
 - (D) वृत्तसंकलनासाठी सोशल मीडियाचा होत असलेल्या वापर
39. '360 अंशातील पत्रकारिते' चे वैशिष्ट्य कोणते ?
- (A) फक्त राजकीय बातम्यांवर केंद्रित असलेले लक्ष
 - (B) कथनासाठी सर्वांगीण अनुभव देणारे तंत्रज्ञान वापरणारे वृत्तांकन
 - (C) शोध पत्रकारितेची झालेली घसरण
 - (D) मुद्रित पत्रकारितेतील एक पारंपरिक प्रकार

40. In the context of Artificial Intelligence, GPT stands for
- (A) Generative Pre-trained Translator
 - (B) Generative Pre-trained Transformer
 - (C) Generative Predictive Transformer
 - (D) Generative Public Translator
41. A longitudinal study in research is particularly effective for
- (A) Examining causal relationships under controlled conditions
 - (B) Understanding changes over time
 - (C) Analysing a phenomena at a single point of time
 - (D) Investigating a rare or unique case
42. In the context of media research, what is the primary purpose of using a Chi-square test ?
- (A) To determine if there is a significant difference between expected and observed frequencies
 - (B) To identify trends over time
 - (C) To evaluate the success of media campaign
 - (D) To prove reliability

40. कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या संदर्भात 'जीपीटी'चे पूर्ण रूप कोणते ?
- (A) जनरेटिव्ह प्रीट्रेन्ड ट्रान्सलेटर
 - (B) जनरेटिव्ह प्रीट्रेन्ड ट्रान्सफॉर्मर
 - (C) जनरेटिव्ह प्रेडिक्टिव्ह ट्रान्सफॉर्मर
 - (D) जनरेटिव्ह पब्लिक ट्रान्सलेटर
41. लाँग्गिट्युडनल (कालांतरीय) संशोधन पुढीलपैकी कोणत्या संदर्भात परीणामकारक ठरते ?
- (A) नियंत्रीत परीस्थितीत कार्यकारण संबंधांचे केलेले परीक्षण
 - (B) कालानुसार झालेल्या बदलांच्या अध्ययनासाठी
 - (C) एका परिदृश्याचे विशिष्ट कालखंडासाठी केलेले अध्ययन
 - (D) दुर्मिळ अथवा अद्वितीय व्यष्टीचे अध्ययन
42. माध्यम संशोधनाच्या संदर्भात काय-स्क्वेअर टेस्ट वापरण्याचा मुख्य उद्देश कोणता ?
- (A) कल्पित आणि प्रत्यक्ष वारंवारीत पुरेसा फरक आहे का हे ठरविण्यासाठी
 - (B) वेळेनुसार कल-बदल ओळखण्यासाठी
 - (C) माध्यम-अभियानाच्या यशस्वीतेचे मोजमापन करण्यासाठी
 - (D) विश्वासार्हता सिद्ध करण्यासाठी

43. 'Native Advertising' in Digital Media is characterized by

- (A) Advertisement that are indistinguishable from regular content in the platform
- (B) Traditional commercial spots
- (C) Pop-up advertisements on various platform
- (D) Advertisements placed outside the digital platform

44. Which India State had the largest number of registered publications as of 31st March 2022 ?

- (A) Maharashtra
- (B) Uttar Pradesh
- (C) Tamil Nadu
- (D) West Bengal

45. Audience fragmentation is a result of

- (A) The growing number of media options and platform leading to smaller more specialized audience
- (B) The consolidation of media audiences into one large group
- (C) Decreasing interest in media consumption
- (D) The homogenization of media content

43. डिजिटल माध्यमांमधील 'नेटिव्ह अडव्हर्टायझिंग' हे पुढीलपैकी कोणत्या वैशिष्ट्याशी संबंधित आहे ?

- (A) माध्यम व्यासपीठावरील मूळ आशयापेक्षा कोणताही वेगळेपणा नसलेल्या जाहिराती
- (B) पारंपरिक व्यावसायिक जाहिराती
- (C) वेगवेगळ्या व्यासपीठांवरील पॉप-अप प्रकारातील जाहिराती
- (D) डिजिटल प्लॅटफॉर्मच्या बाहेर असणाऱ्या जाहिराती

44. 31 मार्च 2022 च्या आकडेवारीनुसार सर्वाधिक नोंदणीकृत प्रकाशने असलेले भारतीय राज्य कोणते होते ?

- (A) महाराष्ट्र
- (B) उत्तर प्रदेश
- (C) तमिळनाडू
- (D) पश्चिम बंगाल

45. पुढीलपैकी कशामुळे ऑडियन्स फ्रॅगमेंटेशन अनुभवायला मिळते ?

- (A) माध्यमांच्या बहुविध पर्यायांच्या वाढत्या संख्येमुळे छोटे आणि अगदी विशिष्ट ग्राहक-गट तयार होणे
- (B) एकाच मोठ्या गटामध्ये माध्यमांच्या ग्राहकांचे एकत्रिकरण होणे
- (C) माध्यमांच्या वापराविषयीची रुची कमी होणे
- (D) माध्यमांचा आशय एकसारखा-एकजिनसी होत जाणे

46. Which concept of Indian aesthetics emphasizes the power of suggestion and the evocation of emotions beyond the literal meaning of words or symbols ?

- (A) Rasa
- (B) Dhvani
- (C) Alankara
- (D) Natya Shastra

47. What defines a 'period film' in cinema ?

- (A) Films set in the future
- (B) Films set in a specific historical era
- (C) Films with minimalistic storytelling
- (D) Films with experimental narratives

48. Bappi Lahiri, apart from Music Director, he sang many songs while composing the music. Identify the song which was *not* sung by him in the following ?

- (A) Ooh lala Ooh lala
- (B) Yaad aa raha hai Tera pyar
- (C) Tamma Tamma Loge
- (D) Zubi Zubi Zubi

49. The commands given from the PCR to the anchor to start the show is termed as

- (A) Clap
- (B) Cue
- (C) Talkback
- (D) LCA

46. भारतीय सौंदर्यशास्त्रात पुढीलपैकी कोणती संकल्पना, शब्द अथवा चिन्हांच्या शब्दशः अर्थाच्या पलीकडे जाऊन सूचक अर्थाचे सामर्थ्य आणि भावनानिर्मिती यांवर भर देते ?

- (A) रस
- (B) ध्वनी
- (C) अलंकार
- (D) नाट्यशास्त्र

47. सिनेमाच्या संदर्भात, 'पिरीअड फिल्म' म्हणजे काय ?

- (A) भविष्यातल्या कथानकावर आधारलेला सिनेमा
- (B) विशिष्ट ऐतिहासिक कालखंडावर आधारित सिनेमा
- (C) किमान कथानक असणारे चित्रपट
- (D) प्रायोगिक कथनशैली असणारे चित्रपट

48. संगीत दिग्दर्शनाबरोबरच बप्पी लहिरी यांनी अनेक चित्रपटगीतेदेखिल गायली. पुढीलपैकी कोणते गीत त्यांनी गायले **नाही** हे ओळखा ?

- (A) उलाला उलाला !
- (B) याद आ रहा है तेरा प्यार
- (C) तम्मा तम्मा लोगे
- (D) झुबी झुबी झुबी

49. पी.सी.आर. मधून वृत्तनिवेदकाला कार्यक्रम सुरु करण्यासंबंधी दिलेल्या सूचनेला तांत्रिक परिभाषेत काय संबोधतात ?

- (A) क्लॅप
- (B) क्यू
- (C) टॉकबॅक
- (D) एलसीए

50. In which language, 'Bicycle Thieves' was made by Vittorio de Sica in 1948 ?

- (A) French
- (B) German
- (C) Italian
- (D) Russian

51. Who is the Chairperson of the Press Council of India from June 2022 ?

- (A) Justice Ranjana Desai
- (B) Justice Markandey Katju
- (C) Justice G. N. Ray
- (D) Justice P. B. Sawant

52. What John Stuart Mill states about silencing an opinion ?

- (A) It is beneficial for society
- (B) It is more harmful to those who suppress it
- (C) It is good for establishing truth
- (D) It is more harmful to those who express it

53. To avoid any action under the Vernacular Press Act of 1878, which among the following newspaper was converted overnight into an English daily ?

- (A) Times of India
- (B) Bande Mataram
- (C) Indian Mirror
- (D) Amrita Bazar Patrika

50. 1948 मध्ये व्हिटोरीया दी सिका दिग्दर्शित 'बायसिकल थिव्हज' चित्रपटाची भाषा कोणती होती ?

- (A) फ्रेंच
- (B) जर्मन
- (C) इटालियन
- (D) रशियन

51. जून 2022 पासून भारतीय वृत्तपत्र मंडळाचे (प्रेस कौन्सिल) अध्यक्ष कोण आहेत ?

- (A) न्या. रंजना देसाई
- (B) न्या. मार्कंडेय काटजू
- (C) न्या. जी. एन. रे
- (D) न्या. पी. बी. सावंत

52. एखादे मत दडपण्याच्या परिणामांबद्दल जॉन स्टुअर्ट मिल यांचे प्रतिपादन कोणते आहे ?

- (A) ते समाजासाठी फायद्याचे आहे
- (B) ते मत दडपू इच्छिणाऱ्यांसाठी जास्त नुकसानकारक आहे
- (C) ते सत्य प्रस्थापित करण्यासाठी चांगले आहे
- (D) ज्यांचे मत दडपले जाते, त्यांच्यासाठी ते अधिक नुकसानकारक आहे

53. सन 1878 च्या वर्नॅक्युलर प्रेस ॲक्टअंतर्गत कोणतीही कारवाई टाळण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते वृत्तपत्र एका रात्रीत बदलून इंग्लिशमध्ये प्रसिद्ध होऊ लागले ?

- (A) टाइम्स ऑफ इंडिया
- (B) बंदे मातरम्
- (C) इंडियन मिरर
- (D) अमृत बझार पत्रिका

54. Who was the Editor of 'Prabhakar', a Marathi language newspaper in 1840s ?
(A) Balshastri Jambhekar
(B) Govind Vitthal Kunte
(C) Gopal Hari Deshmukh
(D) Krishnaji Trimbak Ranade
55. Which Prime Minister had announced a temporary freeze on building new film theatres due to a shortage of construction materials in India ?
(A) Indira Gandhi
(B) Morarji Desai
(C) Chandrashekhar
(D) Jawaharlal Nehru
56. Which of the following metric measures the percentage of people who saw an advertisement and completed a desired action ?
(A) Click Through Rate (CTR)
(B) Conversion Rate (CR)
(C) Cost Per Click (CPC)
(D) Bounce Rate (BR)
57. Andrew Ehrenberg proposed the ATRN model which stands for
(A) Attention Trial Retention Need
(B) Awareness Time Retention Nudging
(C) Attention Trial Reach Need
(D) Awareness Trial Reach Nudging
58. 'Product Placement' in advertising refers to
(A) The strategic location of products in a retail store
(B) Integrating a product into entertainment media content for promotion
(C) Placing products only in the digital advertisements
(D) The process of developing a new product

54. सन 1840 च्या दशकात प्रसिद्ध झालेल्या 'प्रभाकर' या मराठी वृत्तपत्राचे संपादक कोण होते ?
(A) बाळशास्त्री जांभेकर
(B) गोविंद विठ्ठल कुंटे
(C) गोपाळ हरी देशमुख
(D) कृष्णाजी त्रिंबक रानडे
55. भारतात बांधकाम साहित्याच्या टंचाईमुळे नवी चित्रपटगृहे उभारण्यावर कोणत्या पंतप्रधानांनी तात्पुरती बंदी घातली होती ?
(A) इंदिरा गांधी
(B) मोरारजी देसाई
(C) चंद्रशेखर
(D) जवाहरलाल नेहरू
56. एखादी जाहिरात किती जणानी पाहिली आणि अपेक्षित कृती पूर्ण केली, याचे मापन पुढीलपैकी कोणत्या पद्धतीत होते ?
(A) क्लिक थ्रू रेट (CTR)
(B) कन्व्हर्जन रेट (CR)
(C) कॉस्ट पर क्लिक (CPC)
(D) बाऊन्स रेट (BR)
57. अँड्र्यू एहरेनबर्ग यांनी प्रस्तावित केलेल्या 'ATRN' प्रारूपाचे पूर्ण रूप कोणते ?
(A) अटेन्शन ट्रायल रिटेन्शन नीड
(B) अवेअरनेस टाइम रिटेन्शन नजिंग
(C) अटेन्शन ट्रायल रीच नीड
(D) अवेअरनेस ट्रायल रीच नजिंग
58. जाहिरातक्षेत्रात 'प्रॉडक्ट प्लेसमेंट' संज्ञेने काय सूचित होते ?
(A) किरकोळ विक्रीच्या दुकानात उत्पादन अतिशय महत्वाच्या ठिकाणी ठेवणे
(B) उत्पादनाच्या प्रसिद्धीसाठी मनोरंजनपर माध्यम-आशयात त्याचा कौशल्याने समावेश करणे
(C) फक्त डिजिटल जाहिरातींमध्ये उत्पादनाची माहिती देणे
(D) नवे उत्पादन विकसित करण्याची प्रक्रिया

59. In advertising theory the concept of 'positioning' refers to

- (A) The physical location where advertisements are placed
- (B) The process of designing a company's offering and image to occupy a distinct place in the target market
- (C) The ranking of a brand in comparison to its competitors
- (D) Aligning the advertising with popular trends

60. Who was the chief exponent of Dhvani Theory ?

- (A) Bharat Muni
- (B) Siddhant Suri
- (C) Anand Vardhan
- (D) Nirmal Mani Adhikary

61. 'Audience Analytics' in Media Management is crucial for

- (A) Ignoring audience preferences and behaviours
- (B) Understanding and analysing audience data to inform content and strategy decision
- (C) Focusing solely on the Audience's age group
- (D) Relying only on traditional methods of audience measurement

59. जाहिरातीविषयक सिद्धान्तांमध्ये 'पोजिशनिंग' ही संकल्पना काय सूचित करते ?

- (A) जाहिरात जिथे लावली जाते, ती प्रत्यक्षातील जागा
- (B) लक्ष्य बाजारपेठेत विशिष्ट स्थान मिळवण्याच्या उद्देशाने केलेली प्रतिमाननिर्मिती
- (C) स्पर्धकांच्या तुलनेत नाममुद्रेची (ब्रँड) असलेली क्रमवारी
- (D) बाजारपेठेतील लोकप्रिय प्रवाह लक्षात घेऊन केलेली जाहिरात

60. ध्वनी सिद्धान्ताचा कर्ता कोण ?

- (A) भरतमुनी
- (B) सिद्धांत सुरी
- (C) आनंद वर्धन
- (D) निर्मल मणी अधिकारी

61. माध्यम व्यवस्थापनामध्ये ग्राहकमापन आकडेवारी पुढीलपैकी कशासाठी महत्त्वाची असते ?

- (A) ग्राहकांचे प्राधान्यक्रम आणि वर्तनाकडे दुर्लक्ष करण्यासाठी
- (B) ग्राहकांची आकडेवारी समजून घेऊन, विश्लेषण करून त्या आधारे आशय आणि धोरणात्मक निर्णयांना दिशा देण्यासाठी
- (C) ग्राहकांच्या वयोगटावरच लक्ष देण्यासाठी
- (D) ग्राहकमापनाच्या केवळ पारंपरिक पद्धतींवरच अवलंबून राहण्यासाठी

62. According to the RNI, which Indian language had the largest number of daily publication ?

- (A) Hindi
- (B) English
- (C) Marathi
- (D) Telugu

63. Audience segmentation is used to

- (A) Treat all audiences as a homogenous group
- (B) Identify and target specific groups within the broader audience based on characteristics like demographics
- (C) Focus exclusively on the largest audience segment
- (D) Ignore audience preferences in the media

64. In digital media production, user experience (ux) design is crucial for

- (A) Discouraging audience interaction with the media product
- (B) Enhancing the usability, accessibility and enjoyment of interacting with the product
- (C) Focusing solely on visual elements, ignoring content
- (D) Standardizing all digital media products

62. आर.एन.आय. च्या आकडेवारीनुसार पुढीलपैकी कोणत्या भारतीय भाषेमध्ये सर्वाधिक दैनिक प्रकाशित केली जातात ?

- (A) हिंदी
- (B) इंग्लिश
- (C) मराठी
- (D) तेलुगू

63. ऑडियन्स सेगमेंटेशन हे पुढीलपैकी कशासाठी वापरले जाते ?

- (A) सर्व ग्राहकांचा एकसंघ गट म्हणून विचार करण्यासाठी
- (B) लोकसंख्याशास्त्रीय निकषांसारख्या वैशिष्ट्यांच्या आधारावर व्यापक ग्राहक संख्येमध्ये विशिष्ट ग्राहक गट ओळखणे आणि लक्ष करणे
- (C) केवळ सर्वात मोठ्या ग्राहक गटावरच लक्ष ठेवणे
- (D) माध्यमांमधील ग्राहकांचे प्राधान्यक्रम दुर्लक्षित ठेवणे

64. डिजिटल माध्यमांसाठीच्या निर्मितीमध्ये युजर एक्सपिरिअन्स (यू.एक्स.) डिझाईन कोणत्या कारणाने महत्वाचे ठरते ?

- (A) ग्राहकांना माध्यम वापराविषयी निरुत्साही बनविणे
- (B) माध्यमाची वापर करण्याविषयी, उपलब्ध होण्याविषयीची सहजता वाढविणे आणि माध्यमाचा वापर अधिक उत्साहवर्धक करणे
- (C) आशयाकडे दुर्लक्ष करीत, निव्वळ दृश्यात्मक स्वरूपावर भर देणे
- (D) सर्व डिजिटल माध्यम उत्पादनांचे प्रमाणीकरण करणे

65. The term media synergy refers to
- (A) The isolation of different media entities
 - (B) The collaborative interaction between various media outlets
 - (C) The dominance of a single media form
 - (D) The focus on individual rather than collective media strategies
66. The 'Echo Chamber' effect in digital media is characterized by
- (A) Diverse perspectives and opinions in news reporting
 - (B) Repetition of a limited range of viewpoints, reinforcing a user's existing beliefs
 - (C) The use of sound effects in Digital Journalism
 - (D) Reporting that echoes official government viewpoints
67. Who is the author of 'Dhing tang', a popular column in a leading Marathi newspaper under the pen name 'British Nandi' ?
- (A) Srikant Bojewar
 - (B) Pravin Tokekar
 - (C) Vijay Chormare
 - (D) Girish Kuber

65. मीडिया सिनर्जी ही संकल्पना पुढीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
- (A) वेगवेगळ्या माध्यम प्रकारांचे विलगीकरण
 - (B) वेगवेगळ्या माध्यम प्रकारांचे सामुहिक एकत्रिकरण
 - (C) एकाच माध्यम प्रकाराचे वर्चस्व
 - (D) माध्यमविषयक सामुहिक धोरणांऐवजी एका विशिष्ट प्रकारासंदर्भातील धोरणावर भर
66. डिजिटल माध्यमांतील 'इको चेंबर' या परिणामाचे वैशिष्ट्य कोणते ?
- (A) वार्ताकनात विविध मते व दृष्टिकोन प्रतिबिंबित होणे
 - (B) ग्राहकांच्या समजुतींना बळकटी देणाऱ्या मर्यादित दृष्टिकोनाचे वारंवार प्रसारण करणे
 - (C) डिजिटल पत्रकारितेत ध्वनीचा विशिष्ट पद्धतीने वापर करणे
 - (D) सरकारच्या अधिकृत दृष्टिकोनाचे प्रतिध्वनी उमटतील असे वार्ताकन करणे
67. एका आघाडीच्या मराठी वृत्तपत्रातील 'डिंग टांग' या लोकप्रिय स्तंभाचे 'ब्रिटिश नंदी' या टोपणनावाने लेखन करणारे लेखक कोण आहेत ?
- (A) श्रीकांत बोजेवार
 - (B) प्रवीण टोकेकर
 - (C) विजय चोरमारे
 - (D) गिरीश कुबेर

68. Which principle is most emphasized in solutions journalism ?
- (A) Reporting primarily on problems without suggesting solutions
 - (B) Focusing on the solutions to social issues along with the problems
 - (C) Ignoring the causes of issues and only discussing consequences
 - (D) Concentrating solely on economic aspects of problems
69. The concept of 'niche reporting' in journalism typically involves
- (A) Covering a broad range of general interest stories
 - (B) Focusing on a specific specialised area of interest
 - (C) Reporting only international news
 - (D) Avoiding controversial or sensitive topics
70. In the context of advertising ethics "green washing" refers to
- (A) A campaign specifically focused on environmental products
 - (B) The practice of making misleading claims about the environmental benefits of a product or service
 - (C) Utilizing green colours in advertising to appeal to ecological consumers
 - (D) Promoting products through only environmentally friendly channels

68. उत्तराभिमुख पत्रकारितेत (सोल्युशन्स जर्नालिझम) मुख्यतः कशावर भर दिला जातो ?
- (A) तोडगा न सुचवता प्रामुख्याने समस्यांचे वार्ताकन करणे
 - (B) सामाजिक समस्यांच्या वार्ताकनाबरोबरच त्यावर उपायही सुचवणे
 - (C) समस्यांची कारणमीमांसा करण्यापेक्षा फक्त परिणामांची चर्चा करणे
 - (D) समस्यांच्या आर्थिक पैलूवर जास्त भर देणे
69. पत्रकारितेत 'निश रिपोर्टिंग' या संकल्पनेत काय अभिप्रेत आहे ?
- (A) सर्वसामान्यांच्या आवडीचे अनेक विषय हाताळणे
 - (B) काही विशिष्ट रुची असलेल्या विषयांवर लक्ष केंद्रित करणे
 - (C) फक्त आंतरराष्ट्रीय पातळीवरच्या बातम्या देणे
 - (D) संवेदनशील वा वादग्रस्त विषय टाळून बातमीदारी करणे
70. जाहिरात क्षेत्रातील नीतिमूल्यांच्या संदर्भात "ग्रीन वॉशिंग" शब्दप्रयोगातून काय सूचित होते ?
- (A) पर्यावरणस्नेही उत्पादनावर लक्ष केंद्रित करणारी मोहीम
 - (B) एखादे उत्पादन किंवा सेवेच्या पर्यावरणाशी निगडित लाभाचे दिशाभूल करणारे दावे वापरणे
 - (C) पर्यावरणस्नेही ग्राहकांसाठी जाहिरातीत हिरव्या रंगाचा वापर करणे
 - (D) फक्त पर्यावरणस्नेही माध्यमांतूनच उत्पादनांची प्रसिद्धी करणे

71. Newspapers, books, letters and e-mails does not communicate/take place in real time. This kind of communication is called
- (A) Synchronous communication
(B) Asymmetric communication
(C) Asynchronous communication
(D) Semantic communication
72. Eisenstein's popular film 'Battleship Potemkin' commemorates
- (A) Second World War
(B) 1905 anti-tsarist Revolt
(C) Avant-Garde Movement
(D) Coming of age of the narrative film
73. Which of the following option represent the correct altitude range in kilometers at which geostationary satellites orbit the earth ?
- (A) 0 – 10,000 km
(B) 10,000 – 20,000 km
(C) 20,000 – 30,000 km
(D) 30,000 – 40,000 km
74. Which of the following is a 'visually-lossless' video compression format developed by Apple Inc. ?
- (A) AVT
(B) WMV
(C) ProRes
(D) MPEG

71. वर्तमानपत्रे, पुस्तके, पत्रे आणि ईमेल त्याच वेळी संप्रेषण साधत नाही/अवतीर्ण होत नाही. या प्रकारच्या संज्ञापनाला म्हणतात _____
- (A) सिंक्रोनस कम्युनिकेशन
(B) असीमेट्रीक कम्युनिकेशन
(C) असींक्रोनस कम्युनिकेशन
(D) सिमॅन्टीक कम्युनिकेशन
72. आयझेंस्टाईन यांचा लोकप्रिय सिनेमा 'बॅटलशीप पोटेमकीन' कशाचे संस्मरण करवितो ?
- (A) दुसरे महायुद्ध
(B) 1905 मधील झार-साम्राज्यविरोधी चळवळ
(C) एव्हॉ-गार्दे चळवळ
(D) नॅरेटिव्ह सिनेमाचे आगमन
73. पुढीलपैकी कोणता पर्याय भूस्थिर उपग्रहाची पृथ्वीपासूनची कक्षा अचूकपणे दर्शवितो ?
- (A) 0 – 10,000 किमी
(B) 10,000 – 20,000 किमी
(C) 20,000 – 30,000 किमी
(D) 30,000 – 40,000 किमी
74. अ‍ॅपल समूहाने निर्मिलेला 'व्हिज्युअली लॉसलेस' व्हिडिओ कॉम्प्रेसन फॉर्मॅट कोणता ?
- (A) एव्हिटी
(B) डब्लू एम व्ही
(C) प्रोरेस
(D) एम्पीईजी

75. What is the fundamental concept underlying the metaverse ?
(A) Virtual currency integration
(B) Seamless digital interaction and immersion
(C) Artificial intelligence dominance
(D) Cryptocurrency mining protocol
76. The Indecent representation of women Prohibition Act was first enacted by the Indian parliament in the year
(A) 1986
(B) 1976
(C) 1966
(D) 1996
77. Ethics is a branch of
(A) Astronomy and anthropology
(B) Philosophy
(C) Computer Science
(D) Media Studies
78. In the journalistic code of ethics, the term 'minimizing the risk of harm' includes
(A) Identifying the alleged accused before the legal system does
(B) Treating key resources and members of the public with respect
(C) Revealing the names of victims of sensitive cases to the public
(D) Continuous coverage of live events such as ongoing hostage situations

75. मेटाव्हर्स कोणत्या मध्यवर्ती संकल्पनेवर आधारलेले आहे ?
(A) आभासी चलनाचे समावेशन
(B) अखंडीत डिजीटल संवाद व तल्लीनता
(C) कृत्रीम बुद्धीमत्तेचे वर्चस्व
(D) क्रिप्टोकरन्सी माइनिंग प्रोटोकॉल (आभासी चलन निर्मिती नियमावली)
76. भारतीय संसदेने पुढीलपैकी कोणत्या वर्षी महिलांच्या अनुचित चित्रणावर प्रतिबंध आणणारा कायदा (द इंडिसेंट रिप्रेझेंटेशन ऑफ विमेन प्रोहिबिशन ॲक्ट) केला ?
(A) 1986
(B) 1976
(C) 1966
(D) 1996
77. नीतिशास्त्र ही पुढीलपैकी कोणत्या विषयाची शाखा आहे ?
(A) अवकाशशास्त्र व मानववंशशास्त्र
(B) तत्त्वज्ञान
(C) संगणकशास्त्र
(D) माध्यम अभ्यास
78. पत्रकारांसाठीच्या आचारसंहितेमध्ये 'इजा/हानी होणाचा धोका कमी करणे' या संदर्भाने पुढीलपैकी कशाचा समावेश होतो ?
(A) कायदेशीर प्रक्रियेपूर्वी कथित आरोपी ओळखणे
(B) समाजातील महत्त्वाच्या व्यक्तींना जबाबदारीने वागविणे
(C) संवेदनशील खटल्यांमधील पीडितांची नावे समाजासमोर मांडणे
(D) ओलीस ठेवण्यासारख्या सद्यःस्थितीत सुरू असलेल्या घटनाक्रमांचे सतत लाईव्ह चित्रीकरण करणे

79. The film 'Laal Singh Chaddha' an official adaptation of the Hollywood film 'Forest Gump' cannot be considered as an example of infringement of
(A) IT Act
(B) Copyright
(C) Dubbing
(D) Contempt of Court
80. Which Section of the Information Technology Act, 2000 was struck down as unconstitutional and violation of free speech in 2015 ?
(A) 66 A
(B) 67
(C) 66
(D) 69
81. When Rosengren explained a typology of relationship between culture (media content) and society, what did he mean by 'Idealism' ?
(A) Social structure and culture influences each other
(B) There is strong media (culture) influence on social structure
(C) Culture is dependent on social structure
(D) There is no causal relationship between social structure and media culture
82. The description 'Portable and flexible in use and participative potential' suits which medium the most ?
(A) Television
(B) Newspaper
(C) Film
(D) Radio

79. हॉलिवूडमधील 'फॉरेस्ट गम्प' या सिनेमावर बेतलेला 'लाल सिंग चड्ढा' हा सिनेमा पुढीलपैकी कोणत्या कायद्याचे उल्लंघन मानता येणार नाही ?
(A) आयटी अॅक्ट
(B) कॉपीराईट
(C) डबिंग
(D) कंटेम्प्ट ऑफ कोर्ट
80. घटनाबाह्य आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याविरोधी असल्याच्या कारणाने 2015 साली 'माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000' मधील कोणते कलम काढून टाकण्यात आले ?
(A) 66 A
(B) 67
(C) 66
(D) 69
81. संस्कृती (माध्यम आशय) आणि समाज यांच्या नातेसंबंधांची वर्गवारी रोसेनग्रेन यांनी केली आहे. त्यात 'आदर्शवाद' (आयडियलिझम) म्हणजे पुढीलपैकी काय अपेक्षित आहे ?
(A) सामाजिक रचना आणि संस्कृती परस्परांवर परिणाम करतात
(B) सामाजिक रचनेवर माध्यमांचा (संस्कृती) मोठा प्रभाव असतो
(C) संस्कृती (व माध्यमे) सामाजिक रचनेवर अवलंबून असतात
(D) सामाजिक रचना आणि माध्यम संस्कृती यांच्यात कोणतेही कार्यकारणभावाचे संबंध नसतात
82. 'कुठेही नेता येणारे, लवचिकपणे वापरता येणारे आणि सहभागाला संधी देणारे' हे वर्णन पुढीलपैकी कोणत्या माध्यमाला सर्वाधिक लागू पडते ?
(A) दूरचित्रवाणी
(B) वृत्तपत्र
(C) चित्रपट
(D) नभोवाणी

83. Select the correct sequence of the Wage Boards for working journalists as per the Constitution.

- (A) Bachawat, Palekar, Manisana, Shinde
- (B) Palekar, Bachawat, Manisana, Shinde
- (C) Shinde, Palekar, Bachawat, Manisana
- (D) Manisana, Shinde, Palekar, Bachawat

84. Which among the following is a traditional folk theatre of Maharashtra ?

- (A) Ramlila
- (B) Jatra
- (C) Dashavatara
- (D) Bhavai

85. Who among the following got famous as 'Deep Throat' revealing source of the Watergate scandal ?

- (A) Mark Felt
- (B) Bob Woodward
- (C) Carl Bernstein
- (D) Art Buchwald

86. Individual or group within an organization responsible for leading and facilitating the process of organizational change is called as

- (A) Innovator
- (B) Revamp specialist
- (C) Change agent
- (D) Laggard

83. राज्यघटनेनुसार श्रमिक पत्रकारांसाठी स्थापित केलेल्या वेतन मंडळांचा योग्य क्रम पुढीलप्रमाणे कोणता ?

- (A) बच्छावत, पालेकर, मणिसाना, शिंदे
- (B) पालेकर, बच्छावत, मणिसाना, शिंदे
- (C) शिंदे, पालेकर, बच्छावत, मणिसाना
- (D) मणिसाना, शिंदे, पालेकर, बच्छावत

84. महाराष्ट्रातील पारंपरिक लोकनाट्य पुढीलपैकी कोणते ?

- (A) रामलीला
- (B) जत्रा
- (C) दशावतार
- (D) भवाई

85. वॉटरगेट प्रकरणातील रहस्यांचा उलगडा करणाऱ्या पत्रकारांचा 'डीप थ्रो' नावाने प्रसिद्ध स्रोत पुढीलपैकी कोण ?

- (A) मार्क फेल्ट
- (B) बॉब वूडवर्ड
- (C) कार्ल बर्नस्टाइन
- (D) आर्ट बुचवाल्ड

86. संस्थेतील व्यक्ती अथवा व्यक्तीसमूह जेव्हा संस्थात्मक बदलाच्या प्रक्रियेचे नेतृत्व आणि कार्यवहन करतात तेव्हा त्यांना पुढीलपैकी कोणत्या संज्ञेने संबोधले जाते ?

- (A) इनोव्हेटर
- (B) रिव्हॅम्प स्पेशलिस्ट
- (C) चेंज एजेंट
- (D) लॅगार्ड

87. Which of the following crisis communication approach generally runs the most risk of negative public attitudes and media trial ?
- (A) Stonewall
(B) Take the offence
(C) Accept and apologize
(D) Accept and justify
88. Which of the following is *not* a part of the Public Relations Society of America (PRSA) code of conduct ?
- (A) Advocacy
(B) Honesty
(C) Loyalty
(D) Dependency
89. In Corporate Communication, grapevine communication refers to
- (A) Formal conversation with internal stakeholders
(B) Informal communication with external stakeholders
(C) Unofficial and informal communication amongst employees
(D) Hierarchical communication in a corporation
90. When people in an organization takes decisions based on other people's decision discarding their own information is called
- (A) Decision cascade
(B) Information cascade
(C) Network decision cascade
(D) Information network cascade

87. पुढीलपैकी कोणत्या क्रायसीस कम्युनिकेशन मध्ये (संकट निर्वाचन संज्ञापनात) नकारात्मक नागरी अभिव्यक्तीचा आणि माध्यमांद्वारे होणाऱ्या चिकित्सेचा सर्वाधिक धोका संगवतो ?
- (A) स्टोनवॉल
(B) टेक द ऑफेंस
(C) स्वीकार आणि क्षमायाचना
(D) स्वीकार आणि समर्थन
88. पुढीलपैकी कोणता घटक पब्लिक रिलेशन्स सोसाइटी ऑफ अमेरिका (पी.आर.एस.ए.) च्या आचारसंहितेचा भाग नाही ?
- (A) समर्थन
(B) प्रमाणिकपणा
(C) निष्ठा
(D) अवलंबित्व
89. कॉर्पोरेट संज्ञापनात ग्रेपवाईन संज्ञापन म्हणजे काय ?
- (A) अंतर्गत भागीदारांबरोबर होणारी औपचारिक चर्चा
(B) बहिःस्थ भागीदारांबरोबर होणारी अनौपचारिक चर्चा
(C) कर्मचाऱ्यांमध्ये होणारी अनौपचारिक आणि खाजगी चर्चा
(D) संस्थेमध्ये होणारे पदानुक्रमीक संज्ञापन
90. एखाद्या संस्थेमध्ये, निर्णय घेताना स्वतः मिळवलेल्या माहितीऐवजी इतर लोकांनी घेतलेल्या निर्णयांच्या आधारावर निर्णय घेतले जातात या वर्तनाला कोणत्या संज्ञेने संबोधले जाते ?
- (A) डिसीजन कॅस्केड
(B) इंफॉर्मेशन कॅस्केड
(C) नेटवर्क डिसीजन कॅस्केड
(D) इंफॉर्मेशन नेटवर्क कॅस्केड

91. What is a key characteristics of a cross-sectional study ?
- (A) It collects data from different individuals at a single point in time
 - (B) It focuses on a single case in depth for a very long time
 - (C) It observes or measures the same variables over a long period
 - (D) It is always conducted in a controlled environment
92. Which type of validity is most concerned with the generalizability of the research findings ?
- (A) Content validity
 - (B) Construct validity
 - (C) External validity
 - (D) Internal validity
93. What is the main advantage of using non-probability sampling ?
- (A) It guarantees that every member of the population has an equal chance of being selected
 - (B) It is statistically more reliable
 - (C) It allows for a more in-depth study of specific subgroups within the population
 - (D) It is more generalisable

91. क्रॉस-सेक्शनल अभ्यासाचे व्यवच्छेदक लक्षण कोणते ?
- (A) विविध सहभागकर्त्यांकडून एकाच वेळी माहितीचे संकलन करणे
 - (B) एका विशिष्ट व्यक्तीचे दीर्घ काळासाठी अध्ययन
 - (C) एका चलाचे दीर्घ काळासाठी निरीक्षण अथवा मापन
 - (D) नेहमी नियंत्रीत परिस्थितीमध्ये होणारे अध्ययन
92. संशोधनातील तथ्यांचे सामान्यीकरण करण्याकरिता पुढीलपैकी कोणती वैधता सर्वाधिक महत्वाची आहे ?
- (A) आशय वैधता
 - (B) संकल्पन वैधता
 - (C) बाह्य वैधता
 - (D) अंतःस्य वैधता
93. गैर-संभाव्यता नमुना निवड पद्धतीवापराचा सर्वात महत्वाचा फायदा कोणता ?
- (A) लोकसंख्येतील प्रत्येक घटकाला या नमुना निवड पद्धतीमध्ये सहभागी होणाची समान संधी मिळते
 - (B) संख्याशास्त्रीयदृष्ट्या ही पद्धती अधिक विश्वासार्ह आहे
 - (C) या पद्धतीमुळे लोकसंख्येतील काही विशिष्ट उपघटकांचे सखोल अध्ययन करता येते
 - (D) या पद्धतीचा वापर करून मिळणाऱ्या तथ्यांचे अधिक प्रमाणात सामान्यीकरण करता येते

94. The term 'Triangulation' refers to
- (A) The use of multiple theories only
 - (B) Using at least two different types of data collection
 - (C) The use of multiple methods or data sources in writing research
 - (D) A statistical method for data analysis
95. The term content analysis is best fictional described as
- (A) A qualitative analysis of media content
 - (B) A quantitative method for studying media content
 - (C) A statistical method for audience measurement
 - (D) A technique for testing hypothesis in experimental research
96. Which of the following agencies or organizations was *not* associated with the ambitious SITE (Satellite Instructional Television Experiment) carried out in 1970's ?
- (A) National Aeronautics and Space Administration (NASA)
 - (B) Indian Space Research Organisation (ISRO)
 - (C) Center for Development of Telematics
 - (D) All India Radio

94. संशोधनात ट्रायंग्युलेशन (त्रिकोणीय मेळ) म्हणजे काय ?
- (A) अनेक उपपत्तींचा संशोधनात केलेला वापर
 - (B) तथ्य संकलनासाठी किमान दोन पद्धतींचा केलेला वापर
 - (C) संशोधन लेखनासाठी विविध पद्धतींचा आणि माहिती स्रोतांचा केलेला वापर
 - (D) माहिती विश्लेषणासाठी वापरली जाणारी संख्याशास्त्रीय पद्धती
95. आशय विश्लेषण संज्ञेचा योग्य अर्थ कोणता ?
- (A) कल्पित माध्यम आशयाचे गुणात्मक विश्लेषण
 - (B) माध्यम आशयाचे संख्यात्मक विश्लेषण
 - (C) ग्राहक मापनासाठी वापरली जाणारी संख्याशास्त्रीय चाचणी
 - (D) प्रायोगिक संशोधन पद्धतीमध्ये अभ्युपगमाच्या निष्कर्षार्थ वापरले जाणारे तंत्र
96. 1970 मध्ये राबविलेल्या साईट प्रकल्पाबरोबर पुढीलपैकी कोणती संस्था संलग्न नव्हती ?
- (A) नासा (नॅशनल एरोनॉटिक्स अँड स्पेस अॅडमिनिस्ट्रेशन)
 - (B) इस्रो (इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गनायझेशन)
 - (C) सेंटर फॉर डेव्हलपमेंट ऑफ टेलिमॅटिक्स
 - (D) ऑल इंडिया रेडीओ

97. In the context of development communication, Dependency theory focuses on bringing about change in
(A) Individual Behaviour
(B) Communication imbalance
(C) Structural factors
(D) Social conditions
98. Choose the correct option for the name of the theorist and related theory that dealt with the name 'Laggards'.
(A) E. M. Rogers and Cultivation Analysis
(B) John Lent and Uses and Gratification Theory
(C) E. M. Rogers and Diffusion of Innovation
(D) John Lent and Spiral of Silence Theory
99. Sarvodaya Shramadana Movement of 1958 began in which country ?
(A) Nepal
(B) India
(C) Bangladesh
(D) Sri Lanka
100. In ethical Journalism 'Confirmation Bias' poses a risk by
(A) Encouraging balanced reporting on all news stories
(B) Promoting diversity in news coverage
(C) Leading journalists to favour information that confirm their preconceptions or beliefs
(D) Ensuring impartiality in news reporting
97. विकास संज्ञापनाच्या संदर्भात, डिपेंडंसी थिअरी (अवलंबन सिद्धांत) कशामधील बदलावर भर देतो ?
(A) व्यक्तीचे वर्तन
(B) संज्ञापनातील असमतोल
(C) संरचनात्मक घटक
(D) सामाजिक परिस्थिती
98. 'लगाई' संकल्पनेशी संलग्न असणारा सिद्धांत आणि सिद्धांतवादी पुढीलपैकी कोणता ?
(A) इ. एम. रॉजर्स आणि कल्टीवेशन अॅनालिसिस (रूजवणूक सिद्धांत)
(B) जॉन लेन्ट आणि युझेस अॅन्ड ग्रॅटीफिकेशन थिअरी (गरज आणि संतोष सिद्धांत)
(C) इ. एम. रॉजर्स आणि डिफ्युजन ऑफ इनोवेशन (नावीन्यपूर्ण शोधांचा प्रसार)
(D) जॉन लेन्ट आणि स्पायरल ऑफ सायलेंस थेअरी (शांततेचे दृष्ट्यक सिद्धांत)
99. 1958 मध्ये सुरू झालेल्या सर्वोदय श्रमदान चळवळीची सुरुवात कोणत्या देशातून झाली ?
(A) नेपाल
(B) भारत
(C) बांग्लादेश
(D) श्रीलंका
100. नीतीमूल्यांधारित पत्रकारितेमध्ये 'कन्फर्मेशन बायस'मुळे कोणता धोका संभवतो ?
(A) सर्व बातम्यांमध्ये संतुलित वार्ताकनास प्रोत्साहन दिले जाते
(B) वार्ताकनात वैविध्यतेस चालना मिळते
(C) पत्रकारांचे स्वतःचेच पूर्वग्रह व समजुतींना बळकटी मिळते
(D) वार्ताकनात निष्पक्षपणाची हमी मिळते

OCT-19226-C

ROUGH WORK

